

Odbor za mednarodno trgovino

2020/2260(INI)

18.3.2021

MNENJE

Odbora za mednarodno trgovino

za Odbor za kmetijstvo in razvoj podeželja in Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane

o strategiji Od vil do vilic za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem
(2020/2260(INI))

Pripravljaivec mnenja: Paolo De Castro

(*) Postopek s pridruženim odborom – člen 57 Poslovnika

PA_NonLeg

POBUDE

Odbor za mednarodno trgovino poziva Odbor za kmetijstvo in razvoj podeželja in Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane kot pristojna odbora, da v svoj predlog resolucije vključita naslednje pobude:

1. poudarja, da ima lahko trgovinska politika EU, zlasti po zaključku tekočega postopka pregleda, pomembno vlogo pri prehodu na bolj trajnostne in odpornejše agroživilske sisteme v skladu s cilji evropskega zelenega dogovora in njegovim načelom neškodovanja, s Pariškim sporazumom in s cilji trajnostnega razvoja OZN, da bi zagotovili popolno usklajenost s ciljem omejitve globalnega segrevanja in izgube biotske raznovrstnosti;
2. priznava, da kmetijstvo v EU prispeva 1 % vseh svetovnih izpustov toplogrednih plinov¹, in priznava prizadevanja kmetijske panoge na področju podnebnih ukrepov; poudarja, da je treba kmetom v EU, zlasti malim kmetom, še naprej zagotavljati ustrezno podporo za zagotavljanje skladnosti s standardi trajnostnosti, konkurenčnost, dinamična podeželska območja, dostojen dohodek in primeren življenjski standard za evropsko kmetijsko skupnost; poziva k uspešnemu pravičnemu prehodu, tudi z večstranskimi zavezami in mednarodnim sodelovanjem, v smeri okoljsko, družbeno in gospodarsko trajnostnega svetovnega prehranskega sistema, ki bo omogočal enake konkurenčne pogoje in kjer nihče ne bo zapostavljen;
3. ugotavlja, da je notranji trg EU največji svetovni uvoznik in izvoznik agroživilskih proizvodov; je prepričan, da bi morala EU svoj status pomembnega svetovnega akterja izkoristiti in določiti referenčne vrednosti in neposredne mednarodne standarde za trajnostne prehranske sisteme, ki bodo temeljili na spoštovanju človeških in delavskih pravic, pošteni konkurenci, previdnostnem načelu, varstvu okolja in dobrobiti živali v skladu s pravili Svetovne trgovinske organizacije (STO); meni, da bi morala biti zaščita standardov na teh področjih sestavni del vseh poglavij trgovinskih sporazumov ter da bi lahko večstransko in regulativno sodelovanje dodatno pripomoglo k doseganju ciljev strategije „od vil do vilic“;
4. meni, da bi morala biti trajnostna proizvodnja ključna značilnost agroživilskih proizvodov in trgovinskih sporazumov EU in da bi jo bilo treba dalje promovirati z razširitvijo koncepta kakovosti na socialne in okoljske vidike ter zagotoviti, da koncept trajnostne proizvodnje zajema globalni podnebni in okoljski odtis ter porabo virov na kilogram proizvoda, poleg uveljavljenega mednarodnega ugleda agroživilskih proizvodov EU kot varnih in zdravih; v zvezi s tem poudarja, da bi morale sheme kakovosti EU in geografske označbe v kombinaciji z ambiciozno, tržno usmerjeno in celovito promocijsko politiko EU veljati za prednost v zvezi s ciljem okrepitve trajnostne trgovine;
5. pozdravlja zavezo Komisije, da bo spodbujala splošno postopno opuščanje pesticidov, ki niso več odobreni v Uniji, in da bo zagotovila, da se nevarni pesticidi, ki so

¹ Evropska agencija za okolje, podatki pridobljeni septembra 2017 (brez izpustov/odvzemov iz dejavnosti rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva (LULUCF)).

prepovedani za uporabo v EU, ne izvažajo iz Unije; poziva Komisijo, naj v ta namen čim prej pripravi zakonodajni predlog; pozdravlja napoved Komisije, da bo pregledala uvozne tolerance za snovi, ki izpolnjujejo izločitvena merila, in jo poziva, naj izvaja politiko ničelne tolerance do ostankov teh snovi; spodbuja Komisijo, naj uvede standarde za preprečevanje kontaminacije delavcev in prebivalcev zaradi uporabe pesticidov;

6. poziva Komisijo, naj okrepi trgovinske vidike strategije „od vil do vilic“, da bi zagotovili doslednost med skupno trgovinsko politiko, akcijskim načrtom carinske unije, skupno kmetijsko in ribiško politiko ter cilji strategije „od vil do vilic“, in si prizadeva za postopno doseganje teh ciljev z oblikovanjem učinkovitih zelenih zavezništov na vseh ustreznih dvostranskih, regionalnih in večstranskih forumih, tudi na vrhu OZN o prehranskih sistemih leta 2021, pa tudi z ambiciozno revizijo svoje trgovinske politike, z vzpostavitvijo namenskega okvira za trajnostne agroživilske sisteme in proizvode za prihodnje trgovinske sporazume, predvsem z uporabo klavzul o prepovedi poslabšanja, izboljšanjem delovanja zaščitnih klavzul in prenehanjem uvažanja proizvodov, ki so presegli najvišje dovoljene količine ostankov snovi za zaščito rastlin, v skladu s pravili STO; poziva Komisijo, naj spodbuja boljše usklajevanje med vsemi javnimi in zasebnimi deležniki, da bi dosegli te cilje; meni, da bi morala EU ponovno potrditi mandat Odbora za svetovno prehransko varnost kot mednarodne politične platforme za prehransko varnost in prehrano;
7. ugotavlja, da je treba, deloma zaradi motenj v svetovnih proizvodnih verigah in večje nestanovitnosti cen, ki jih je povzročila pandemija covid-19, razviti odprto strateško avtonomijo za EU, da bi zagotovili dostop do ključnih trgov in zmanjšali odvisnost od uvoza kritičnega blaga, kot so rastlinski viri beljakovin; ponovno poudarja, da je treba agroživilske sisteme priznati kot ključni vidik odprte strateške avtonomije EU, da bi zagotovili zadostno razpoložljivost varne in kakovostne hrane ter ohranili delujoče in odporne verige preskrbe s hrano in trgovinske tokove v prihodnjih krizah, v skladu s členom 2(1) Pariškega sporazuma;
8. poudarja pomen izboljšanja preglednosti v verigi preskrbe s hrano in boljše sledljivosti vseh proizvodnih in distribucijskih postopkov v skladu s pravico evropskih potrošnikov, da prejmejo več informacij o poreklu in pridelovalnih metodah živil, ki jih uživajo; ugotavlja, da lahko inovativna digitalna orodja, kot so blokovna veriga in ustrezno obvezno označevanje izvora živilskih proizvodov, znatno povečajo preglednost in sledljivost, s čimer se borijo proti goljufijam in nezakonitim proizvodnim metodam ter izboljšajo zaupanje potrošnikov; poziva k spodbujanju lokalnih trgov in trajnostnih verig preskrbe s hrano, da bi ohranili posebnosti proizvodnje in značilen značaj proizvodov EU;
9. pozdravlja cilj strategije "od vil do vilic", da bi vključila izvršljiva poglavja o trgovini in trajnostnem razvoju v vse trgovinske sporazume EU kot način zagotavljanja skladnosti predlaganih večjih regulativnih ambicij s trgovinsko politiko EU in njihovega spoštovanja s strani tretjih držav, ki so podpisale trgovinske sporazume z EU; poudarja, kako pomembno je okrepiti izvršljivost poglavij o trgovini in trajnostnem razvoju v trgovinskih sporazumih, ki kot izhod v sili vsebujejo na sankcijah temelječe mehanizme za reševanje sporov ter ki so pomembna za spodbujanje globalnega pristopa k podnebnju in biotski raznovrstnosti ter bolj trajnostne agroživilske proizvodnje, zaustavitev krčenja

gozdov po svetu in dvig delovnih standardov v skladu z osmimi temeljnimi konvencijami Mednarodne organizacije dela; predlaga, naj se v poglavjih o trgovini in trajnostnem razvoju upoštevajo tudi enakovredni standardi proizvodnje, kot so dobrobit živali, sledljivost, odpornost proti antimikrobikom in uporaba fitofarmaceutskih sredstev, ki bi jih morali sistematično certificirati neodvisni revizijski in certifikacijski organi v vseh fazah proizvodnje in distribucije, pa tudi časovni načrti z mejniki, ki jih je treba naknadno oceniti; poziva Komisijo, naj se državam v razvoju zagotovita podpora za spodbujanje prehranske varnosti in pomoč za uskladitev z evropskimi standardi za trajnostne agroživilske sisteme; pričakuje, da bo glavni uradnik za trgovinsko skladnost v celoti opravljal svojo vlogo pri zagotavljanju pravilne uporabe zadevnih sporazumov, in sicer z obravnavanjem izkrivljanja trga, krepitvijo izvrševanja poglavij o trgovini in trajnostnem razvoju ter konstruktivnim dialogom z vladami in deležniki;

10. ugotavlja, da v poglavjih o trgovini in trajnostnem razvoju niso obravnavani morebitni negativni učinki trgovinskih sporazumov na spremembo rabe zemljišč, krčenje gozdov ali podnebne spremembe; meni, da bi bilo treba evropske in mednarodne standarde v zvezi z okoljem, varnostjo in dobrobitjo živali ter socialne standarde celovito uporabiti v vseh poglavjih trgovinskih sporazumov, da jih ne bi ogrozile druge trgovinske določbe;
11. je prepričan, da je zakonodaja za obvezno horizontalno potrebno skrbnost na ravni EU v vsej dobavni verigi za podjetja iz EU in tuja podjetja, ki poslujejo na enotnem trgu, potrebna za doseganje ciljev trajnostnega razvoja, spodbujanje dobrega upravljanja ter povečanje sledljivosti in odgovornosti v svetovnih dobavnih verigah;
12. poudarja, da utegne biti agroživilski sektor EU v slabšem konkurenčnem položaju zaradi manka konvergence standardov na svetovni ravni in večjih stroškov za potrošnike; opozarja, da so ocene učinka sestavni del procesa oblikovanja pravil EU in da se morajo upoštevati gospodarski, družbeni in okoljski učinki; poziva Komisijo, naj pripravi celovito predhodno, znanstveno in kumulativno oceno učinka na podlagi javnih posvetovanj s predstavniki agroživilske verige in drugimi zadevnimi deležniki, ter naj redno objavlja naknadne ocene skupaj z izhodišči in referenčnimi obdobji ciljev strategije „od vil do vilic“, ter sorazmerne ukrepe, ustrezen časovni okvir za mehanizme prilagajanja in nadomestil, da bi ohranili konkurenčnost, produktivnost in socialno odpornost agroživilske panoge v EU in preprečili premeščanje agroživilske proizvodnje in posledičnega okoljskega odtisa v tretje države, zlasti z zagotavljanjem recipročnosti standardov in z učinkovitim spremljanjem vseh agroživilskih in gozdarskih proizvodov, uvoženih v EU;
13. poudarja, da sta usklajen in harmoniziran pristop k nepoštenim konkurenčnim praksam in potreba po enakovrednih živilskih standardih, ob ustreznem upoštevanju previdnostnega načela, ključnega pomena za zagotovitev neprekinjene preskrbe z živili v vseh državah članicah ter uspešnih in učinkovitih varnostnih in carinskih pregledov, tudi z odpravo netarifnih ovir v tretjih državah, razlik v stopnji in kakovosti kontrol ter razlik v carinskih postopkih in politikah sankcij na vstopnih točkah EU v carinsko unijo; poziva Komisijo, naj okrepi carinske kontrole z neposrednimi, enotnimi nadzornimi mehanizmi v sodelovanju z državami članicami in ob popolnem spoštovanju načela subsidiarnosti, da bi preprečili goljufije s hrano, ponarejanje in uvoz proizvodov, ki presegajo najvišjo dovoljeno mejno vrednost ostankov aktivnih snovi, zlasti snovi, ki

izpolnjujejo merila EU za izločitev, da bi izboljšali varstvo pravic intelektualne lastnine, zlasti geografskih označb, zagotovili spoštovanje proizvodnih standardov EU, kot so dobrobit živali, odpornost proti antimikrobikom in uporaba fitofarmaceutskih sredstev, ter se izognili morebitnemu vnosu rastlinskih ali živalskih škodljivcev v EU ter tako zagotovili najvišjo raven sanitarne in fitosanitarne zaščite;

14. poudarja, da morajo trgovinski sporazumi zagotavljati, da podpisnice dejavno sodelujejo pri spodbujanju načel trajnostnega razvoja in da so mednarodni standardi usklajeni z okoljskimi in podnebnimi ambicijami EU; poleg tega meni, da bi morali ti sporazumi upoštevati zavezujočo naravo skladnosti s Pariškim sporazumom, da bi zagotovili globalni prehod na trajnostne prehranske sisteme;
15. poziva Komisijo, naj strategijo „od vil do vilic“ razvije ob upoštevanju dejstva, da ima vsaka panoga drugačne metode proizvodnje, ki so bolj ali manj trajnostne; poziva Komisijo, naj poudari, da bi morala uravnotežena prehrana vključevati vsa živila;
16. opozarja, da sta kmetijstvo in ribištvo ključni panogi za razvoj trajnostnih gospodarskih dejavnosti v najbolj oddaljenih regijah, ter poudarja prispevek in dodano vrednost teh panog v zvezi z zagotavljanjem prehranske varnosti ter odzivom na povpraševanje prebivalstva po zadostnih, varnih in kakovostnih proizvodih; poziva, naj se med izvajanjem strategije „od vil do vilic“ in v nadaljnjih zakonodajnih predlogih sistematično upoštevajo strukturne kmetijske in trgovinske omejitve za najbolj oddaljene regije iz člena 349 Pogodbe o delovanju Evropske unije, da bodo lahko te regije konkurirale pod enakimi konkurenčnimi pogoji in da se zagotovi razpoložljivost izvedljivih alternativnih rešitev za agroživilske panoge, če so njihova proizvodna sredstva in trgovinski tokovi omejeni;
17. poudarja pomen zagotavljanja enakega dostopa do tehnoloških in znanstvenih inovacij, všteti inovacije na področju žlahtnjenja rastlin, ki lahko izboljšajo odpornost sort in spodbujajo raznolikost genskih virov in sistemov proizvodnje hrane, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti lokalnim sortam v skladu s predpisi EU o varnosti hrane in še posebej s previdnostnim načelom; poudarja, da bi lahko bila vzpostavitev trdnih odnosov s trgovinskimi partnerji na področju raziskav, razvoja in prenosa znanja na področjih, kot so upravljanje zemljišč, prilagajanje podnebnim spremembam in blažitev njihovih posledic, agroekologija ter pravične in odporne vrednostne verige, ključni dejavniki pri spodbujanju bolj trajnostne agroživilske proizvodnje ob hkratnem ohranjanju kmetijske produktivnosti in podpiranju konkurenčnosti kmetijstva EU na svetovnih trgih; priporoča, naj se sodelovanje osredotoči tudi na male kmete in male proizvajalce hrane, saj bi ti imeli največ koristi od takega sodelovanja;
18. pozdravlja novo pobudo o podnebnju in trgovini, ki jo je predlagala Svetovna trgovinska organizacija; poudarja, da je treba ta okvir uporabiti za razvoj celovitega in trajnostnega agroživilskega sistema, ki bo temeljil na skupnih in ambicioznih proizvodnih standardih; poziva Komisijo, naj proaktivno deluje v Svetovni trgovinski organizaciji, da bi omogočila ekološki prehod, zagotovila, da bo trgovinska politika skladna s cilji trajnostnega razvoja, nadaljevala pogajanja o preglednih zalogah hrane ter zlasti preprečila razmere, v katerih bi se agroživilski proizvodi uporabljali kot spremenljivka za prilagajanje ali kolateralna škoda trgovinskih konfliktov, obenem pa še naprej razvijala ambiciozno trajnostno trgovinsko politiko, ki bo združljiva s Svetovno

trgovinsko organizacijo;

19. je seznanjen z študijo Komisije o kumulativnih ekonomskih učinkih trgovinskih sporazumov EU na kmetijstvo, ki je pokazala, da bosta pričakovana učinka trgovinskih sporazumov na trgovino EU z agroživilskimi proizvodi do leta 2030 tako po konzervativnem kot tudi po ambicioznem scenariju pozitivna skupna trgovinska bilanca in večja vrednost, kar kaže na to, da imajo trgovinski sporazumi EU pozitiven učinek na agroživilsko panogo EU;
20. poziva Komisijo, naj preuči, ali bi morali za nekatere kategorije živil ali živila, kot je oljčno olje, in za živila z zaščiteno geografsko označbo veljati posebni pogoji in izjeme pri oceni harmoniziranega označevanja hranilne vrednosti, saj imajo bistveno vlogo v naših trgovinskih sporazumih in pri zaščiti lokalne vrednosti na svetovni ravni.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	18.3.2021
Izid končnega glasovanja	+ : 43 - : 0 0 : 0
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Barry Andrews, Anna-Michelle Asimakopulu (Anna-Michelle Asimakopoulou), Tiziana Beghin, Geert Bourgeois, Saskia Bricmont, Udo Bullmann, Daniel Caspary, Miroslav Číž, Arnaud Danjean, Paolo De Castro, Emanuil Frangos (Emmanouil Fragkos), Raphaël Glucksmann, Markéta Gregorová, Roman Haider, Christophe Hansen, Heidi Hautala, Danuta Maria Hübner, Karin Karlsbro, Maximilian Krah, Danilo Oscar Lancini, Bernd Lange, Margarida Marques, Gabriel Mato, Sara Matthieu, Emmanuel Maurel, Carles Puigdemont i Casamajó, Samira Rafaela, Inma Rodríguez-Piñero, Massimiliano Salini, Helmut Scholz, Liesje Schreinemacher, Sven Simon, Dominik Tarczyński, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt, Marie-Pierre Vedrenne, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler, Jan Zahradil
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Marco Campomenosi, Jérémy Decerle, Jean-Lin Lacapelle, Juan Ignacio Zoido Álvarez

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

43	+
ECR	Geert Bourgeois, Emanuil Frangos (Emmanouil Fragkos), Dominik Tarczyński, Jan Zahradil
ID	Marco Campomenosi, Roman Haider, Maximilian Krah, Jean-Lin Lacapelle, Danilo Oscar Lancini
NI	Tiziana Beghin, Carles Puigdemont i Casamajó
PPE	Anna-Michelle Asimakopulu (Anna-Michelle Asimakopoulou), Daniel Caspary, Arnaud Danjean, Christophe Hansen, Danuta Maria Hübner, Gabriel Mato, Massimiliano Salini, Sven Simon, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Barry Andrews, Jérémy Decerle, Karin Karlsbro, Samira Rafaela, Liesje Schreinemacher, Marie-Pierre Vedrenne
S&D	Udo Bullmann, Miroslav Číž, Paolo De Castro, Raphaël Glucksmann, Bernd Lange, Margarida Marques, Inma Rodríguez-Piñero, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt
The Left	Emmanuel Maurel, Helmut Scholz
Verts/ALE	Saskia Bricmont, Markéta Gregorová, Heidi Hautala, Sara Matthieu

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani